

Tedaviyi Ret Hakkının Pasif Ötanazi Bağlamında Değerlendirilmesi

Ebuzer Zengin

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Atalar Mh. Şehit Hakan Kurban Cd. NO:44, 34865 Kartal/İSTANBUL

Özet

Amaç: Bildiride, doktorun önerdiği tedavinin hastayı iyileştireceğinin yahut ömrünü uzatacağının veya kesin yahut muhtemel ölüme sebebiyet vereceğinin düşünüldüğü durumlarda, hastanın tedaviyi ret hakkının olup olmadığı ve olduğu varsayımında bunun ötanazinin bir çeşidi olan pasif ötanazi sayılıp sayılmayacağına tespiti amaçlanmaktadır.

Gereç – Yöntem: Bu değerlendirme yapılırken Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya, Hindistan vd. devletlerin mevzuatı ve ulusal hukuktaki mevzuat ve doktrindeki tartışmalar ele alınacaktır.

Bulgular: İyi ölüm anlamına gelen ötanazi kavramı basit bir tanımlamayla kişinin ölmeyi isteme hakkı olarak tanımlanabilir. Ancak doktrin ve uygulamada ötanazi çeşitli şart ve bağlamlar ile sınırlandırılmaktadır ve en genel kategorilendirme ile pasif ve aktif olmak üzere ikiye ayrılarak değerlendirilmektedir. Bu ayrımında pasif ötanazi, kişinin yaşamının öldürmeye yönelik aktif bir eylem ile sona erdirilmesi olan aktif ötanaziden farklılaşmaktadır. Pasif ötanazi, hasta olan kişinin tedavisinin kendi isteği ile kesilerek ölümüne engel olunmaması olarak tanımlanabilir. Tıbbi müdahalenin hukuka uygunluğunun sağlanmasında en önemli unsur hastanın rızasıdır. Bu bağlamda kişi kendisine önerilen tedaviye rıza gösterebileceği gibi bu tedaviyi ret de edebilir. Ancak hastanın rızasının aranmadığı haller de mevcuttur.

Sonuç: Doktorun önerdiği tedaviyi ret, hastanın kesin olarak ölümüne sebebiyet verecekse hasta bu tedaviyi Türk Hukuk mevzuatına göre reddedemez. Ret durumunda pasif ötanazi gündeme gelebilir. Ancak kesin ve yakın bir ölümün olmadığı durumlarda hastanın tedaviyi ret hakkının olduğu kabul edilmelidir. Zira tıbbi müdahaleyi hukuka uygun hale getiren en önemli unsur kişinin rızasıdır ve rızanın aranmadığı haller istisna olmak üzere hastanın rızasına aykırı olarak hastaya tıbbi müdahalede bulunulamaz.

Anahtar Kelimeler: Pasif Ötanazi, Tedaviyi Ret Hakkı, Tıbbi Müdahale, Rıza